

EXPERIENCE DE NORMALISATION TOPONYMIQUE AUX PAYS-BAS

Ferjan Ormeling

28/11/2014

Cours de Formation en toponymie
CRASC Oran septembre 2014

1

Evolution des noms géographiques aux Pays-Bas

- - une modification de la prononciation de certains caractères, comme l'y grec
- -une modification presque continue des règles d'orthographe: 1805, 1870, 1947, 1996, 2006.
- -des différences temporelles dans la codification de ces noms géographiques..

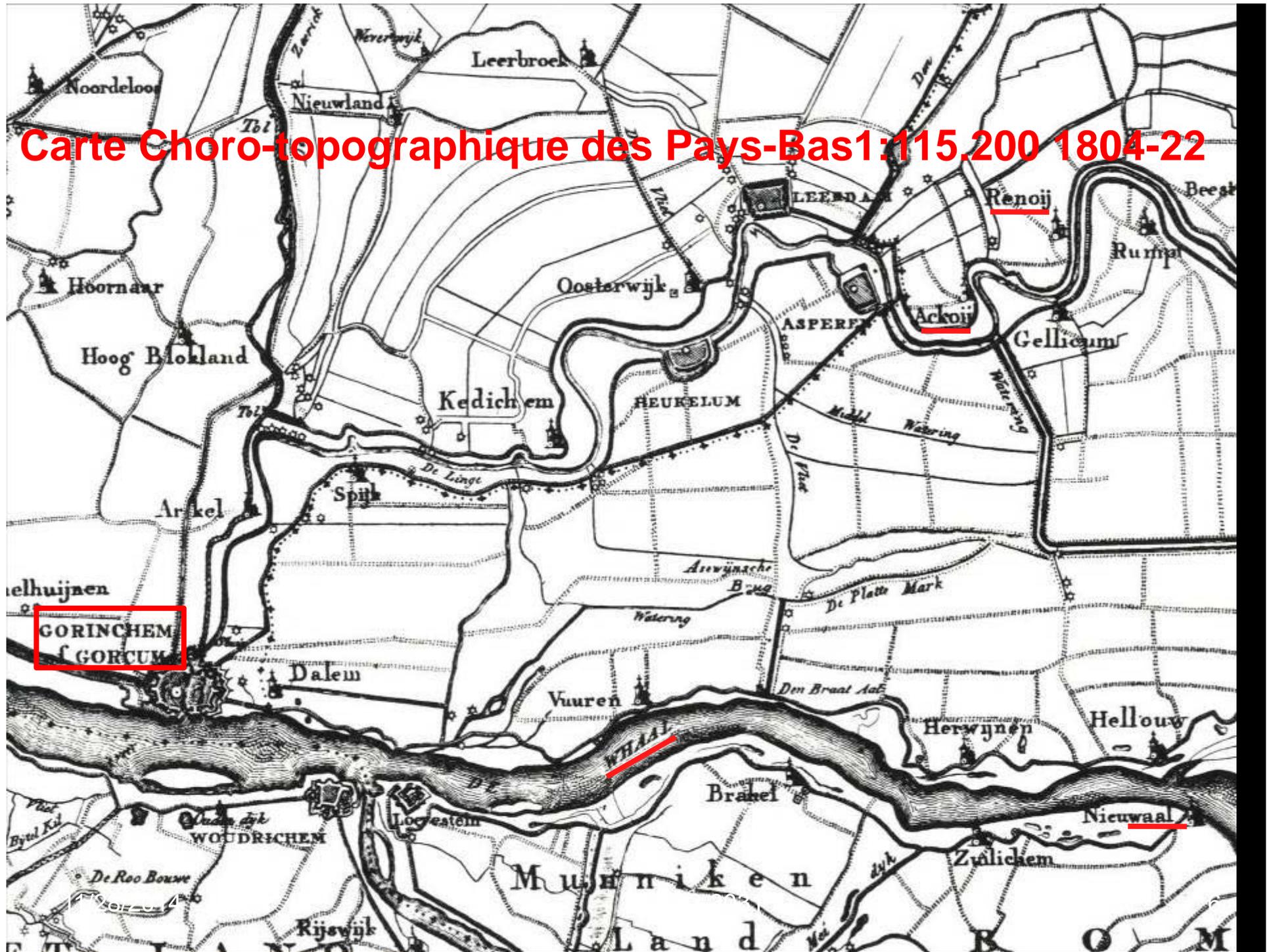
Differences temporelles dans la codification

- Les noms des villes furent codifiés déjà au quinzième soit seizième siècle,
- les noms des villages et cours d'eau pendant la dix-septième siècle, et
- les noms des lieux-dits et des champs soit parcelles au début du dix-neuvième siècle, quand le cadastre fut introduit aux Pays-Bas.

Orthographes archaïques

- Ph pour f
- Rh pour r
- Th pour t
- Oi pour ō
- Oy pour ooi
- C pour s
- -sch pour -s
- Ck pour kk
- Wh pour w
- Gh pour g

Carte Choro-topographique des Pays-Bas 1:115.200 1804-22

ALPHABETISCHE
N A A M L I J S T
D E R
G E M E E N T E N
E N D E R Z E L V E R
O N D E R H O O R I G H E D E N,
U I T M A K E N D E H E T
K O N I N G R I J K D E R N E D E R L A N D E N ;

MET AANWIZING DER ARRONDISSEMENTEN, DISTRICTEN, HOOFDSCHOUTAMBTEN, KWARTIEREN EN PROVINCIËN, WAARIN DEZELVE GELEGEN ZIJN, BE-
NEVENS EENE OPGAVE DER BEVOLKING VAN
ELKE GEMEENTE AFZONDERLIJK;
waar achter is gevoegd
EENE OPGAVE DER PLAATSEN, WAAR POSTKANTOREN
ZIJN GEVESTIGD.

Alles uit de jongste officiële stukken en volgens de
laatst plaats gehad hebbende veranderingen

OPGEMAAKT EN ZAMENGESTELD DOOR

J. J. GOSSELIN,

Adjoint-Gemaint by Act-Departement van Oorlog.

Te AMSTERDAM, bij
J. C. VAN KESTEREN.
MDCCCXXVI.

Repertoire
toponymique du
Royaume des
Pays-Bas (la
Belgique
incluse), surtout
basé sur les
notations dans
la carte de
Krayenhoff, 1826

AARDRIJKSKUNDIG
WOORDENBOEK
DER
NEDERLANDEN,

BIJENGEBRAGT

DOOR

A. J. van der Aa,

onder medewerking van eenige Vaderlandsche Geleerden.

ZEVENDE DEEL.

L. M.

Te Gorinchem, bij
JACOBUS NOORDUYN

1846.

A.J. van der Aa – Dictionnaire géographique des Pays-Bas 1839-1854

Listes des noms ministérielles différentes

- le ministère de transport: noms des gares de chemin de fer et les noms des stations météo.
- Le ministère de l'intérieur :noms des aires administratives
- Le ministère d'éducation: noms des locations ayant des établissements scolaires,
- ministère des travaux publiques: les noms de toutes les unités ou objets concernant l'état des eaux, comme les canaux, les écluses, les digues, les polders,

Repertoire toponymique de l'Académie Royale des Sciences 1864

11/28/2014

F R I E S L A N D.

Namen der gemeenten en gehuchten, voor zoover deze door de Besturen in hunne antwoorden zijn opgegeven en met de spelling bij die Besturen in gebruik*).	Afwijkingen in de spelling in die antwoorden opgegeven of van elders bekend.	Spelling, zoo als zij door de Afdeeling wordt voorgesteld.	Grond der beslissing.
<i>Gemeente</i> ACHTRARPELEN. Twijzel. Roohel (Gehucht). Augustinusga.	Op twijzel. Roodehel. Augustijnsga.	Twijzel. Roohel. Augustinusga.	
<i>Gemeente</i> AENGWIRDEN. Tjalleberd.	Tjallebert, Tjallebirt, Tjallebird, Tjalbird.	Tjalleberd.	Deze spelling is aangenomen op de kaart der Gemeente, in de provinciale Almanak, en sedert de laatste dertig jaren gevolgd.
Luinjeberd.	Luinjebert, Luinjebirt, Luinjebird.	Luinjeberd.	
Terband. Terbandster schans (Gehucht).	Terbant. Terbantster schans.	Terband. Terbandster schans.	Als boven.
<i>Gemeente</i> AMELAND. Hollum. Ballum.	Holm. Balm.	Hollum. Ballum.	De verkorting verdonkert den oorsprong van den naam, die zamengesteld is met een persoonsnaam, als <i>Ballum</i> , van <i>Balle</i> .
<i>Gemeente</i> BAARDERADEEL. Waekens (Geh.).	Weakens.	Weakens.	Volgens het verlangen van het Bestuur, hetwelk dien Frieschen tweeklank den het best teruggegeven acht.
Fons (Gehucht). Wieuwens of Sprong (Geh.). Meamerd (Gehucht).	Fondens. Wijwens. Memerd.	Fons. Wieuwens. Meamerd.	

Reformes orthographiques aux Pays-Bas

- 1804 Siegenbeek:
- 1864/1883 De Vries & Te Winkel
- 1934/1947 Marchant: pas de oo, aa, ee dans les syllabes ouvertes, mais o, a, e; -s au lieu de –sch
- 1996 usage des lettres capitales
- 2006 usage du trait –d’union

WOORDENLIJST
VOOR DE SPELLING DER
AARDRIJKSKUNDIGE NAMEN
IN NEDERLAND,

SAMENGESTELD DOOR
DE AFDEELING „NEDERLAND“

VAN HET
Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap.

[1884]

AMSTERDAM. - C. L. BRINKMAN.

Gazetteer of
geographical names in
the Netherlands, com-
piled in 1884 by the
Royal Netherlands
Geographical Society

LIJST
DER AARDRIJKSKUNDIGE
NAMEN VAN
NEDERLAND

Repertoire toponymique des
Pays-Bas, publiée par la
Société Royale Geogra-
phique des Pays-Bas,
494 pp, 40 000 entrées, 1936

LIJST
DER
AARDRIJKSKUNDIGE NAMEN
VAN NEDERLAND

UITGEGEVEN DOOR HET KONINKLIJK
NEDERLANDSCH AARDRIJKSKUNDIG GENOOTSCHAP
MET STEUN VAN HET MINISTERIE VAN
ONDERWIJS, KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN

LEIDEN
E. J. BRILL
1936

Schrijfwijze Noordbrabantse plaatsnamen 31-5-1949

Ingevolge de wet van 14 Februari 1947, houdende voorschriften met betrekking tot de schrijfwijze van de Nederlandse taal, wordt de schrijfwijze van aardrijkskundige namen geregeld bij algemene maatregel van bestuur.

In dit verband heeft de Minister van Binnenlandse Zaken aan de colleges van Ged. Staten een lijst doen toekomen van namen der in de desbetreffende provincie gelegen gemeenten, welke naar het oordeel van de Nederlands-Belgische woordenlijstcommissie wijziging behoeven. Voor Noord-Brabant betreft het hier de namen van 54 gemeenten, welke zouden moeten worden aangepast aan de nieuwe spelling en/of aan de uitspraak. Zo zou o.a. de schrijfwijze moeten worden van: Aarle-Rixtel — Aarle-Rikstel. Alphen en Riel — Alfen en Riel. Bakel en Milheeze — Bakel en Milheze.

Bergeijk — Bergeik.
 Berghem — Berchem.
 Boxmeer — Boksmeer.
 Boxtel — Bokstel.
 Chaam — Kaam.
 Cuyk en St. Agatha — Kuik en St. Agatha

Diessen — Diesen.
 Dinther — Dinter.
 Eethen — Eten.
 Esch — Es.
 Giessen — Giesen.
 Gilze en Reijen — Gilze en Rijen.
 Goirle — Goorle.
 Haaren — Haren.
 Heesch — Hees.
 Heeze — Heze.
 Helvoirt — Helvoort.
 's-Hertogenbosch — 's-Hertogenbos
 Hoogeloon, Hapert en Casteren — Hogeloon, Hapert en Kasteren.
 Hooge- en Lage-Mierde (Zwaluwe) — Hoge en Lage Mierde (-Zwaluwe).
 Huijbergen — Huibergen.

Lith — Lit.
 Luijkgestel — Luikgestel
 Maarheeze — Maarheze.
 Nuenen c.a. — Nunen c.a.
 Oeffelt — Oefelt.
 Oirschot — Oorschot.
 Oisterwijk — Oosterwijk
 Oploo c.a. — Oplo c.a.
 Oss — Os.
 Oudenbosch — Oudenbos.
 Reusel — Reuzel.
 Roosendaal en Nispen — Rozendaal en Nispen.
 Rucphen c.a. — Rukfen c.a.
 Schaijk — Schaik.
 Someren — Zomeren.
 Son c.a. — Zon c.a.
 Sprang Capelle — Sprang Kapelle.
 Terheijden — Terheiden.
 Veghel — Vechel.
 Knegsel — Knechsel.
 Vught — Vucht.
 Wanroij — Wanrool.

Ged. Staten van Noord-Brabant hebben de Minister echter doen weten, dat zij onvoorwaardelijk afwijzend staan ten opzichte van iedere wijziging van aardrijkskundige namen in deze provincie.

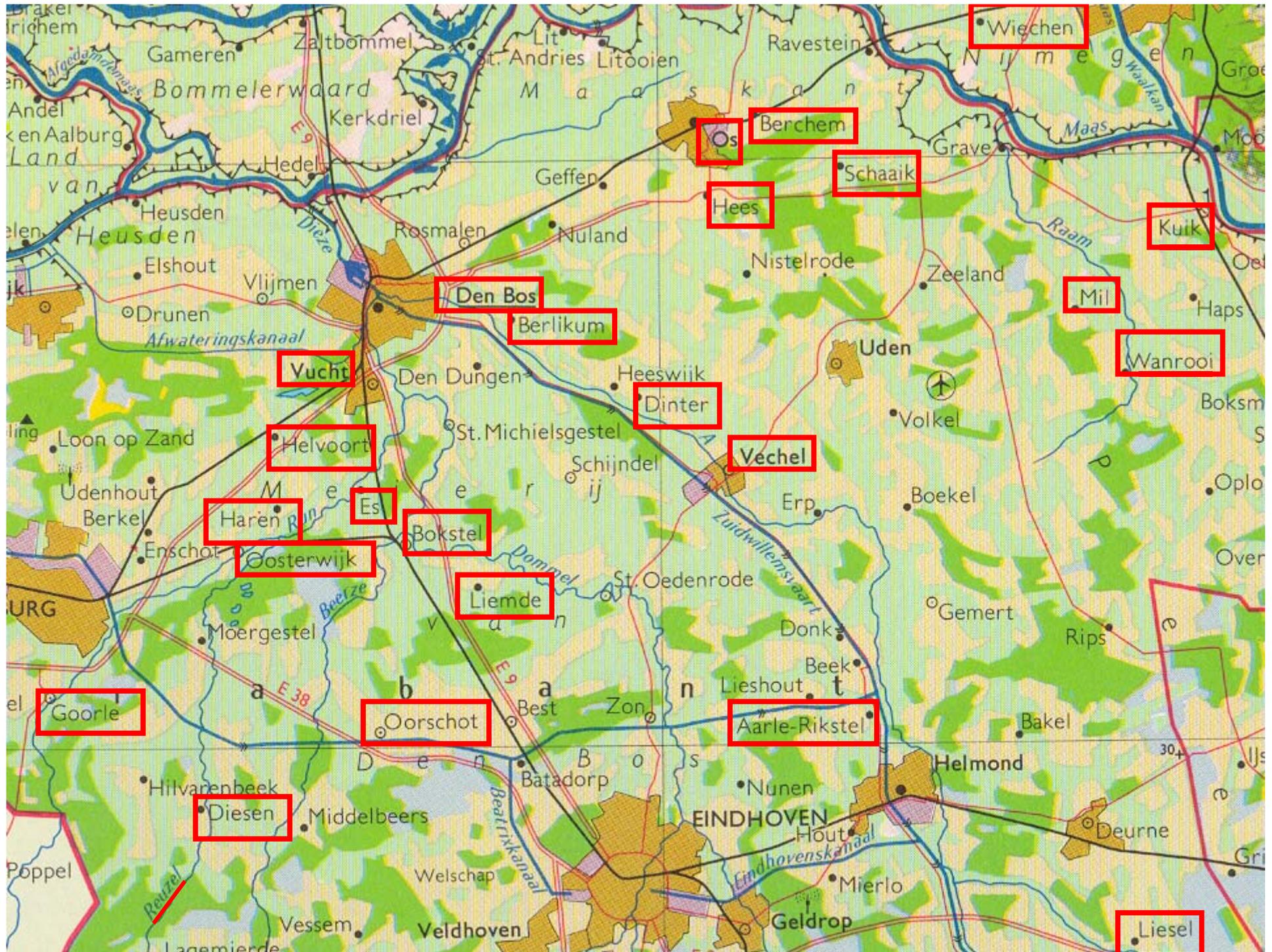
De Heer en Mevrouw
Mr. J. Raaijmakers-de Wit
 geven met blijdschap kennis van de geboorte van hun dochter
MARJON
 die gedoopt werd met de namen
MARIA THEODORA HENRICA
 Helmond, 29 Mei 1949
 Pres. Rooseveltlaan 8.
 Met vreugde geven wij kennis van de geboorte van ons dochtertje

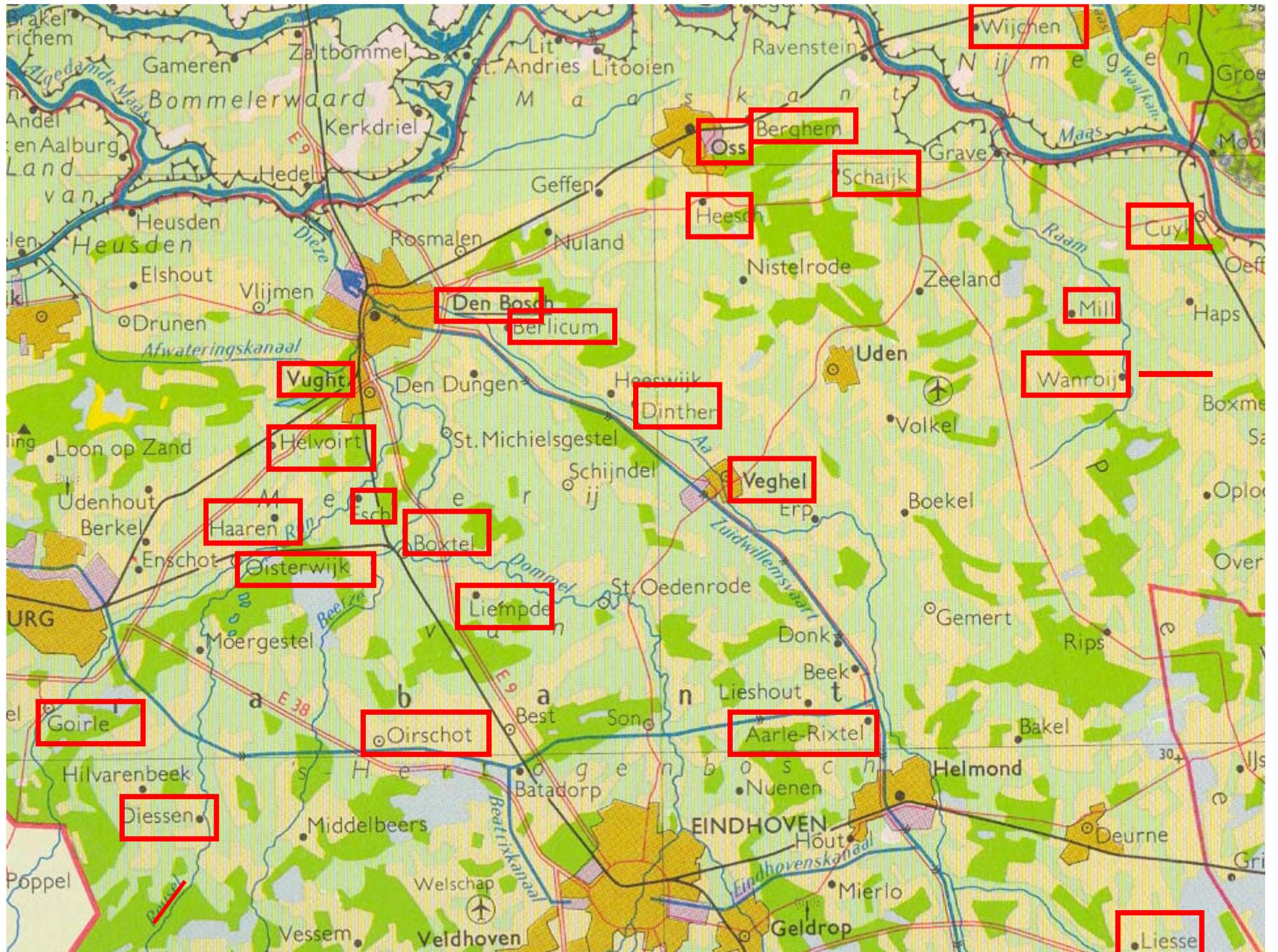
Try-out gouvernementale
 Le ministere de
 l'Intérieur a envoyé a
 toutes les provinces
 une liste des
 changements des noms
 de lieux proposés 1949

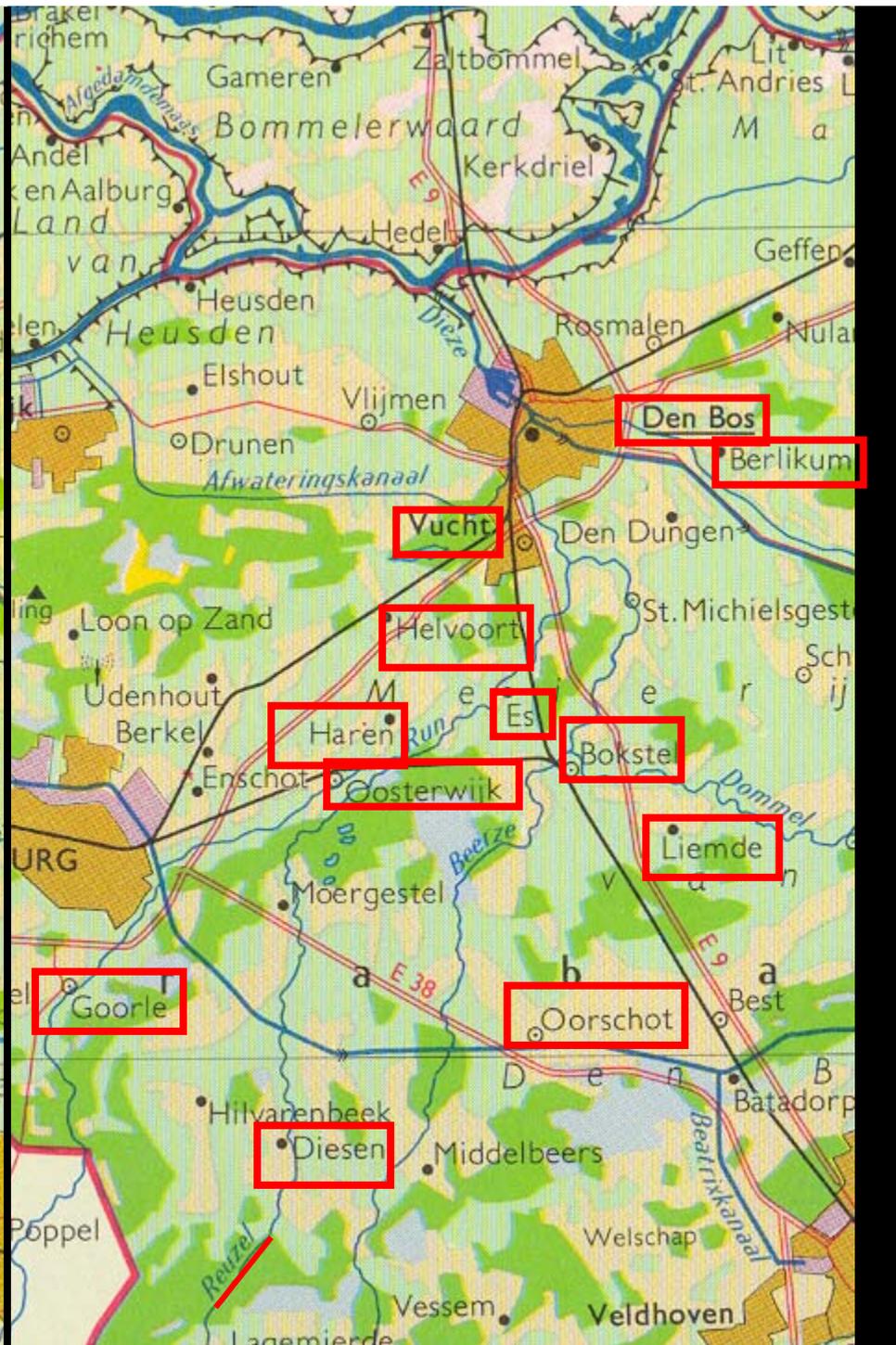
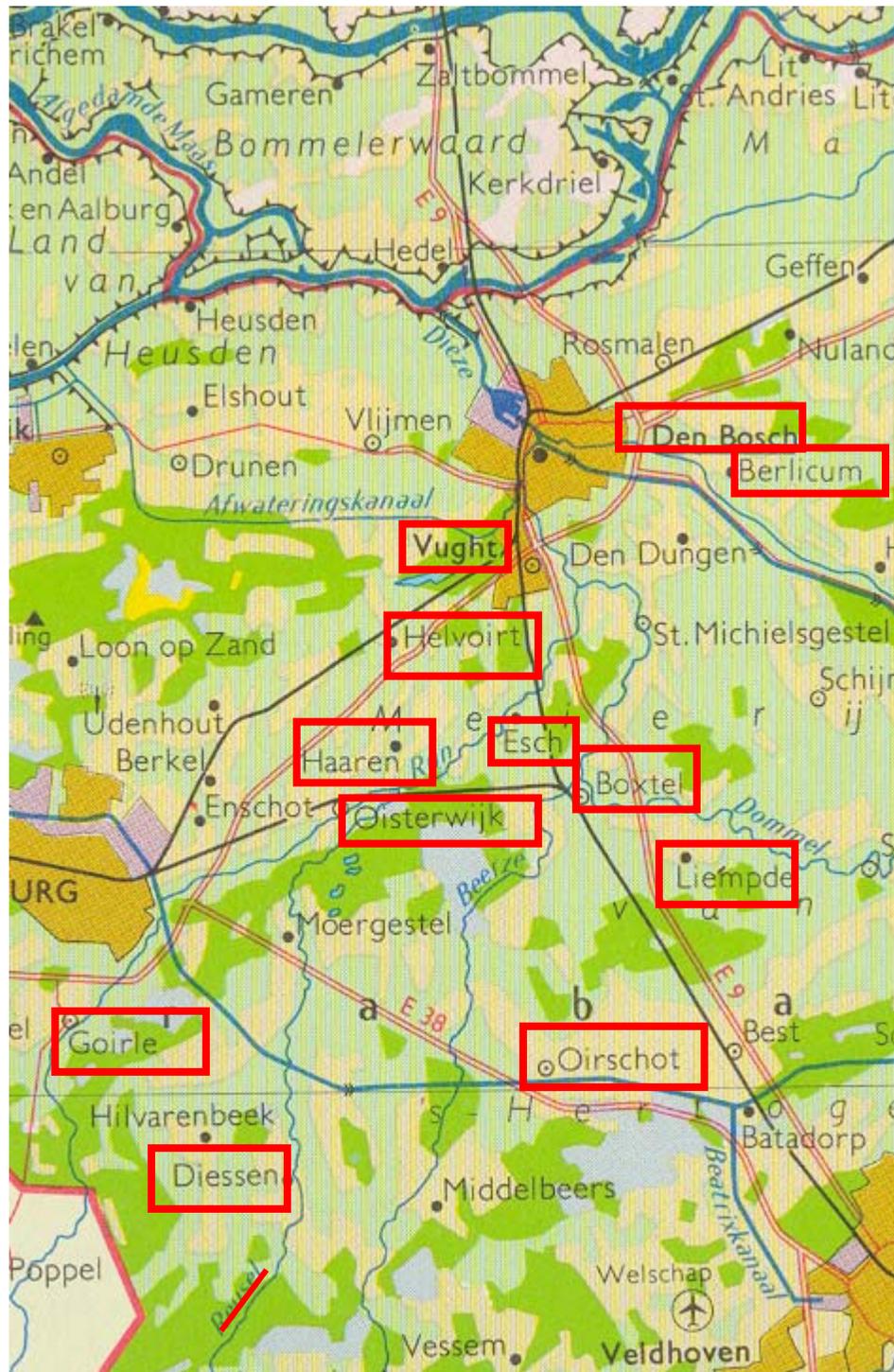
Les États provinciaux de
 Noord-Brabant ont informé
 le Ministre qu'ils rejettent
 unanimement tous les
 changements dans les
 noms geographiques
 dedans la province.

Prononciation des Noms de lieux Anglais

- Worcester se prononce Wouster,
Gloucester – Gloster,
- Edinburgh - Edinburre,
- Melbourne - Melbun,
- Thames - Tems,
- Norfolk - Norfuk,
- Magdalen - Maudlin,
- Grosvenor - Grovenor.

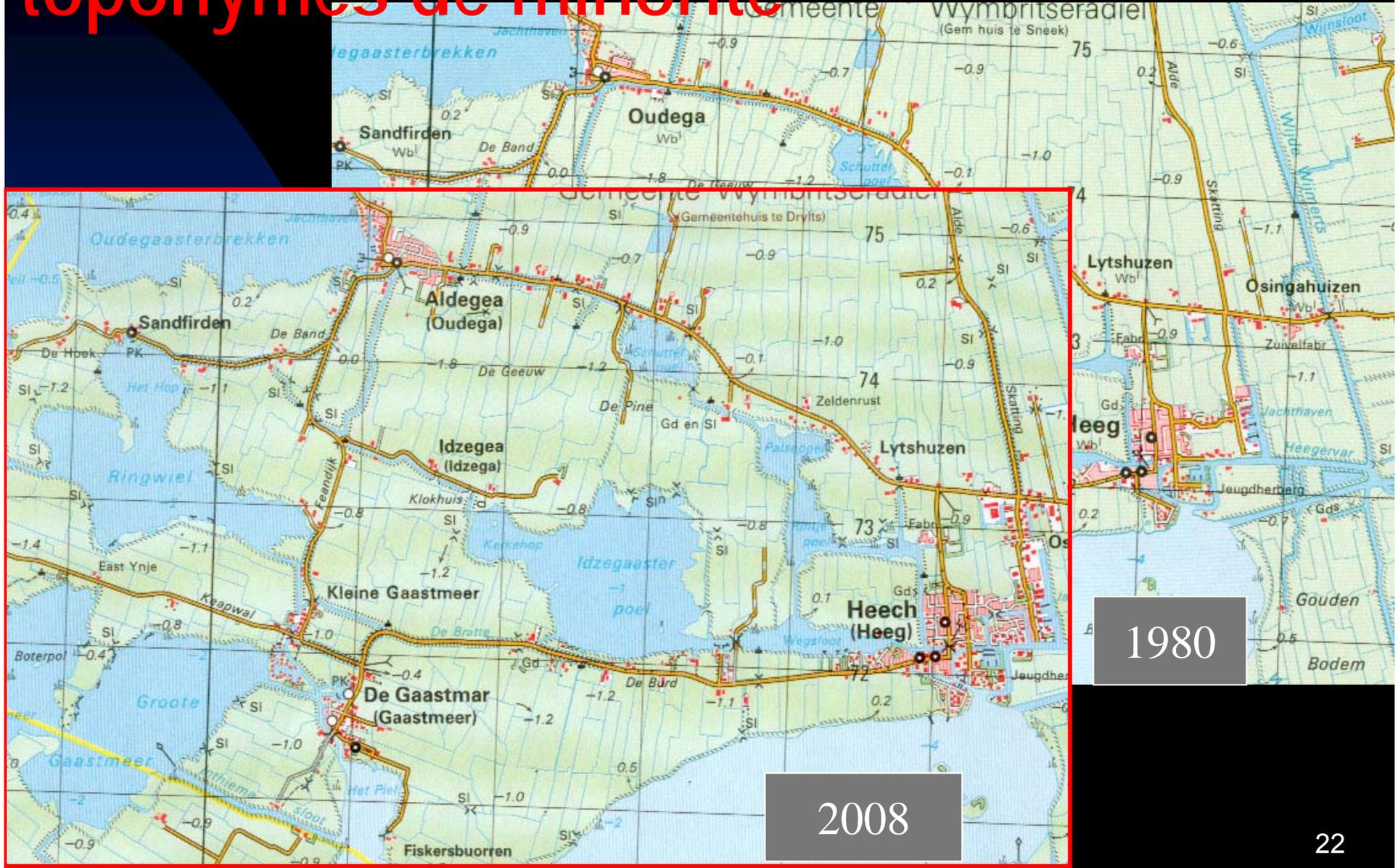
	Service Topo	Service Hydro	Gestion des eaux
Noms des Municipalités	X		
Noms des lieux	X		
Noms régionaux	X		
Noms des polders			X
Noms des cours d'eau			X
Autres noms hydrographiques			X
Noms des detroits et bancs de sable		X	
Noms de rue	X		
Noms des fermes	X		

catégorie d'objets	Institution établissant les noms
Municipalités	Gouvernement d'état (loi électoral.)
Populated places	Municipalités (loi s.municipalités)
Regions and fields	Municipalités (selon leur interprétation de la loi sur les municipalités)
Polders	Gestion de chaque polder
Cours d'eaux	Gestion des Eaux
Detoits et bancs de sable	Service hydrographique
Autres noms hydrographiques	Municipalités (selon leur interprétation de la loi sur les municipalités)
Routes	Administration locale, provincial soit d'état
Rues	Municipalités
Fermes	Propriétaires

Incorporation des toponymes de minorité

Incorporation des toponymes de minorité

Forme Kromo soit Ngoko en Javanais

- Malang Mabeng;
- Pasuruan Pasedahan,
- Kita Ageng Kotagedeh,
- Siti Jenar Lemahbang,
- Gresik Tandes.
- Mataram Matawis,
- Semarang Semawis.
- Kediri Kedinten,
- Loemadjang Loemahos;
- Banjoewangi Toja aroem;
- Banjoemas Toja Djene.

10f

by Gh. 21/9 '08 N: 1231/48.

RUBRIKEN IN TE VULLEN DOOR

REKEN VAN HET BINNENLANDSCH

BESTUUR:

der namen in

arabisch—maleische
karakters.

TOELICHTINGEN.

TOPOGRAPHISCHE DIENST.

3^e Opnemings- Brigade (Tilokbätong)

STAAT VAN NAMEN

voorkomende in

de velhoeken I, VI en VII (a)
blad 10f.

ter herziening aangeboden aan het hoofd van bestuur

in de Afdeelingen

Semangka en Ommelanden
van Tilokbätong.

met verzoek om terugzending aan den Chef van voormelde brigade

اومبول جوالغ
اومبول تولغ كور بيغ
اومبول تنجوع جاتي

Djoekalang
Teloenggoering
Tandjoengdjati

A

وای جلی
وای پافدر
وای جوالغ
وای کیمیان
وای تولغ کور بیغ
وای ایسم
وای کند سیس
وای تولغ کور بیغ
وای تولغ کور بیغ
وای لالا

W. Djélai
Njapoer
Djoekalang
Kidjaän
Teloengpilon
Tson
Kandis
Teloenggoering
Teloenggidang

Répertoires toponymiques coloniales

1897 Liste des quelques noms géographiques aux Indes orientales [Woordenlijst van eenige Aardrijkskundige Namen in Nederlandsch Oost-Indië]

1906 Liste des plus importants noms géographiques issus de l'archipel indonésien [Lijst der voornaamste aardrijkskundige benamingen in den Nederlandsch-Indischen Archipel].

1918 une nouvelle liste, avec quinze mille noms [L.J. van Dijk –Aanvullingslijst op de Lijst van de voornaamste aardrijkskundige namen in den Nederlandsch-Indischen Archipel Den Haag 1918]

1923, liste de plus de vingt mille noms [Lijst van de voornaamste aardrijkskundige namen in den Ned.Ind.Archipel. 2de herziene uitgave].

Reaction des pied-noirs hollandais:

- Les signes diacritiques furent supprimés, ainsi que le hamza qui fut épelé avec k désormais,
- la distinction entre trois phonèmes javanais, le **a**, le **â** et le **o** fut négligé et simplifié à une distinction **a** vs **o**
- l'épellation des formes traditionnelles avec le phonème **â** fut retenue : Ambarawa,; plutôt que Ambarowo,
- Des formes correctes furent sacrifiées en faveur de formes traditionnelles coloniales
- Banten – Bantam
- Séran – Ceram
- Songenep – Soemenep
- Tapiannoeli - Tapanoeli
- Tjerebon – Cheribon
- Riau - Riouw
- Selébès - Celebes
- Bantaèng - Bonthain
- Belitoeng - Billiton
- Benkoeloe - Benkoelen
- Gresik - Grissee

Jakarta:

-le premier nom de cette ville était **Sunda Kelapa**, le port du Royaume Hindou de Sunda.

-Cette port fut conquis par le Royaume islamique de Banten en 1527, et renommé **Djakarta** - ça veut dire Victoire auguste.

-Les Hollandais, en conquérant la ville en 1619 la nommaient **Batavia**, après la tribu germanique des Bataves lequel occupait les Pays Bas au temps classiques. Le nom de Batavia est retenu dans le dialecte local, le **Betawi**.

-En 1942 les Japonais conquéraient la ville et le nommaient **Djakarta**

-En 1972, par une changement officiel de l'orthographe le nom fut changé en **Jakarta**

Décolonisation des toponymes 1950

1. La notation du phonème u fut change de oe en u
2. Dans une tentative de fusionner la langue d'Indonésie avec celle de Malaisie, la notation de quelques consonnés fut modifié en 1972
3. Combinaisons de voyelles furent notés différemment
4. Les noms hollandais furent remplacés par les noms indonésiens existants soit traduit
5. Les éléments génériques néerlandaises furent traduit
6. les notations coloniales incorrectes furent corrigées
7. Partout où la langue néerlandaise n'utilisait pas des éléments génériques ils furent ajoutés
8. Quelques échanges inspirés par la politique furent introduit

changements

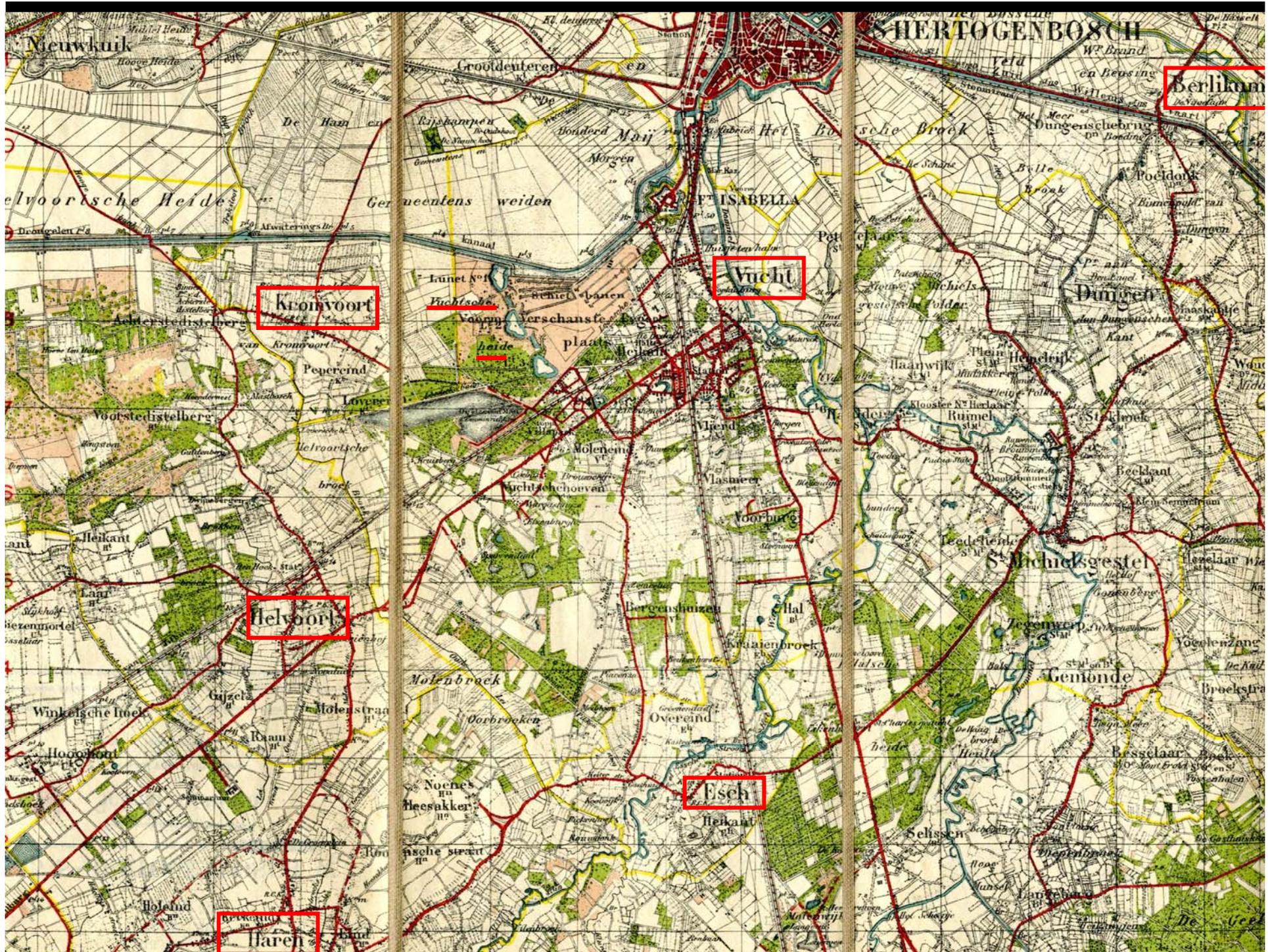
Changes	Soewandi	notation·nouvelle	signification·français
/tʃ/: ·tj·devienne·c	tjuma, katjang	cuma, kacang	seul, ·arachide
/dʒ/: ·dj·devienne·j	djual, edjaan	jual, ejaan	vendre, orthographe
/j/: ·j·devienne·y	ajam, pajung	ayam, payung	poule, parapluie
/ɲ/: ·nj·devienne·ny	njonja, banjak	nyonya, banyak	madame, beaucoup
/ʃ/: ·sj·devienne·sy	sjair, masjarakat	syair, masyarakat	poème, peuple
/x/: ·ch·devienne·kh	tarich, achir	tarikh, akhir	ère, fin

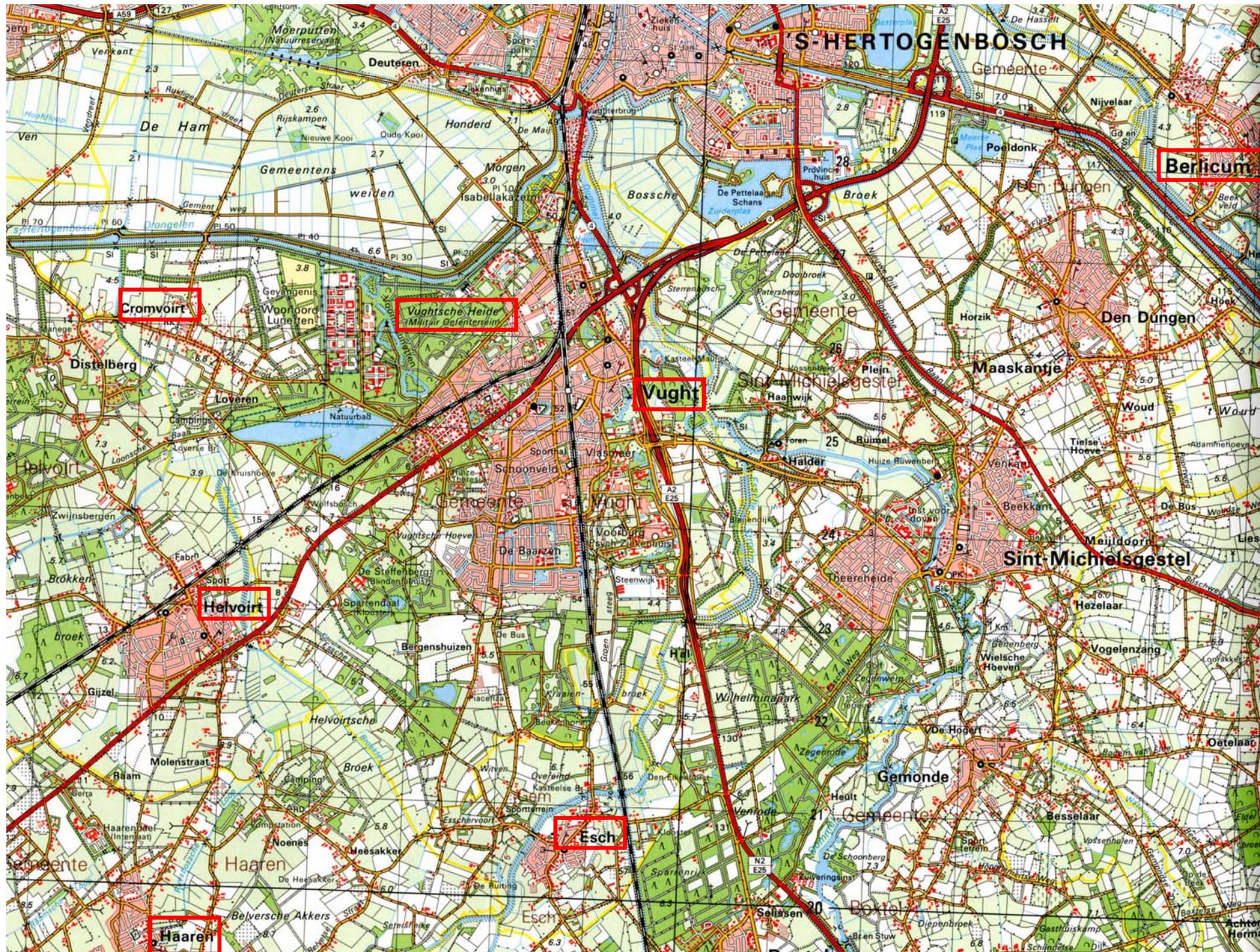

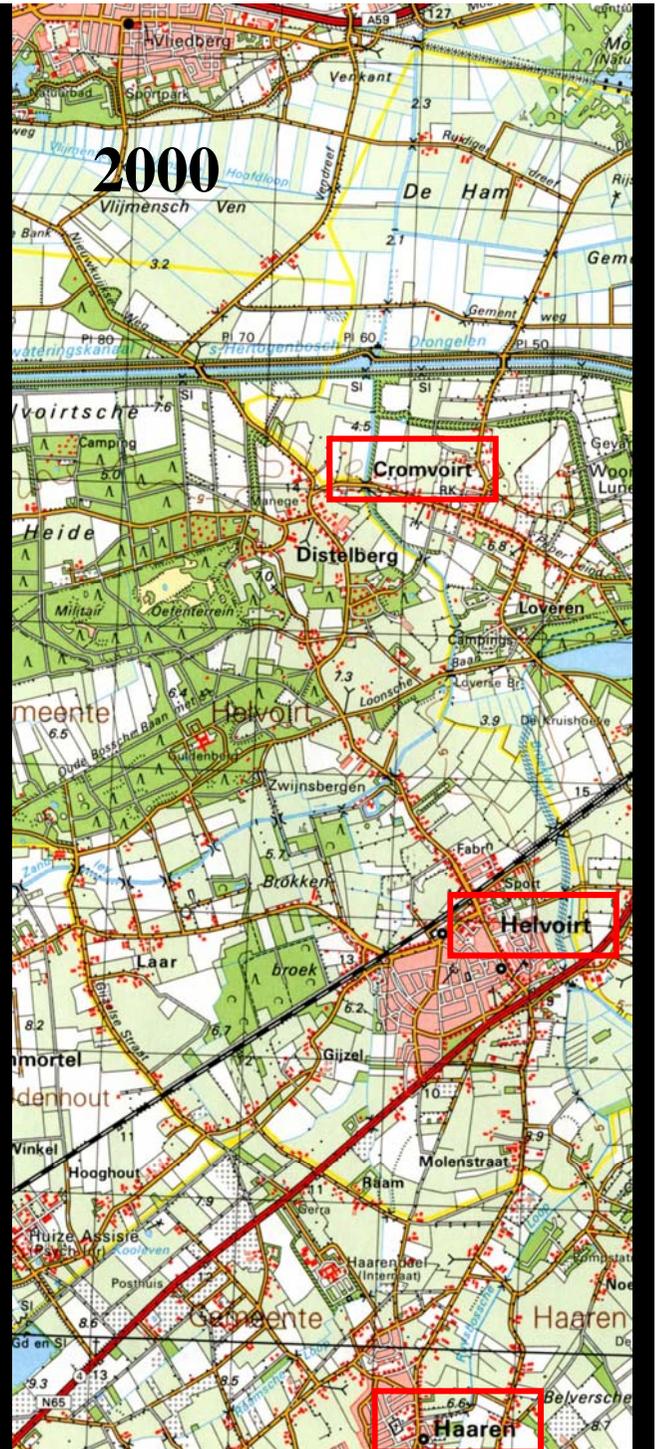
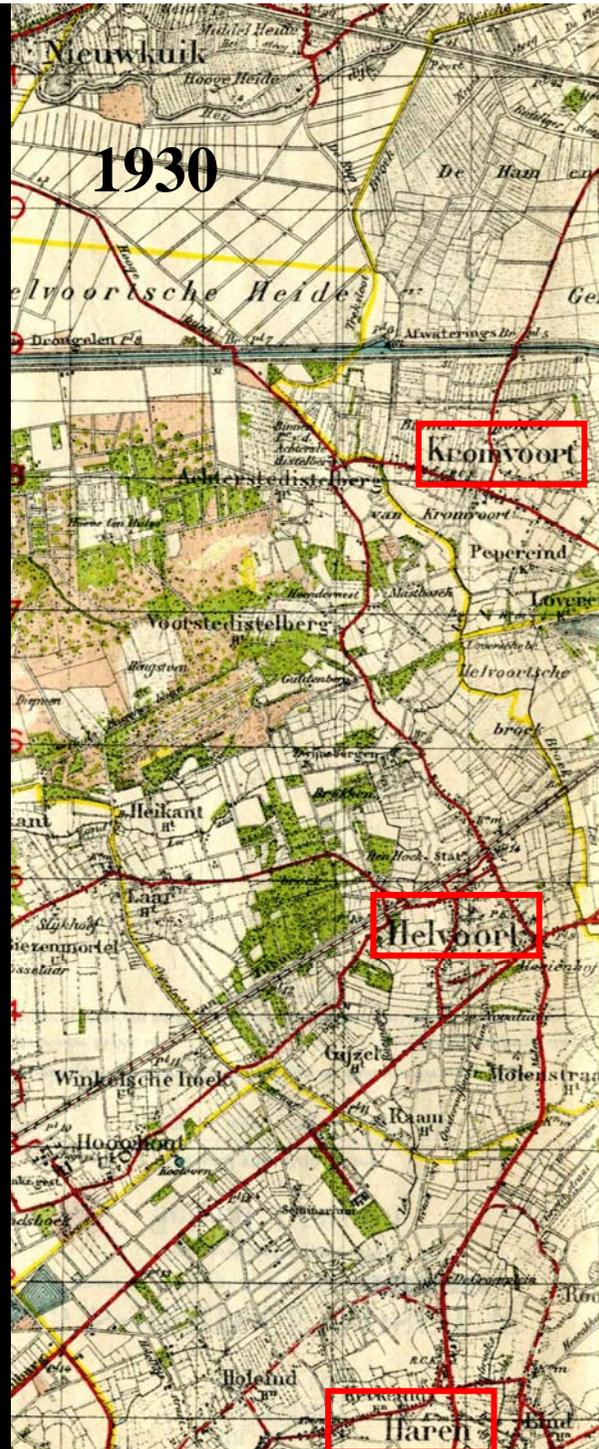
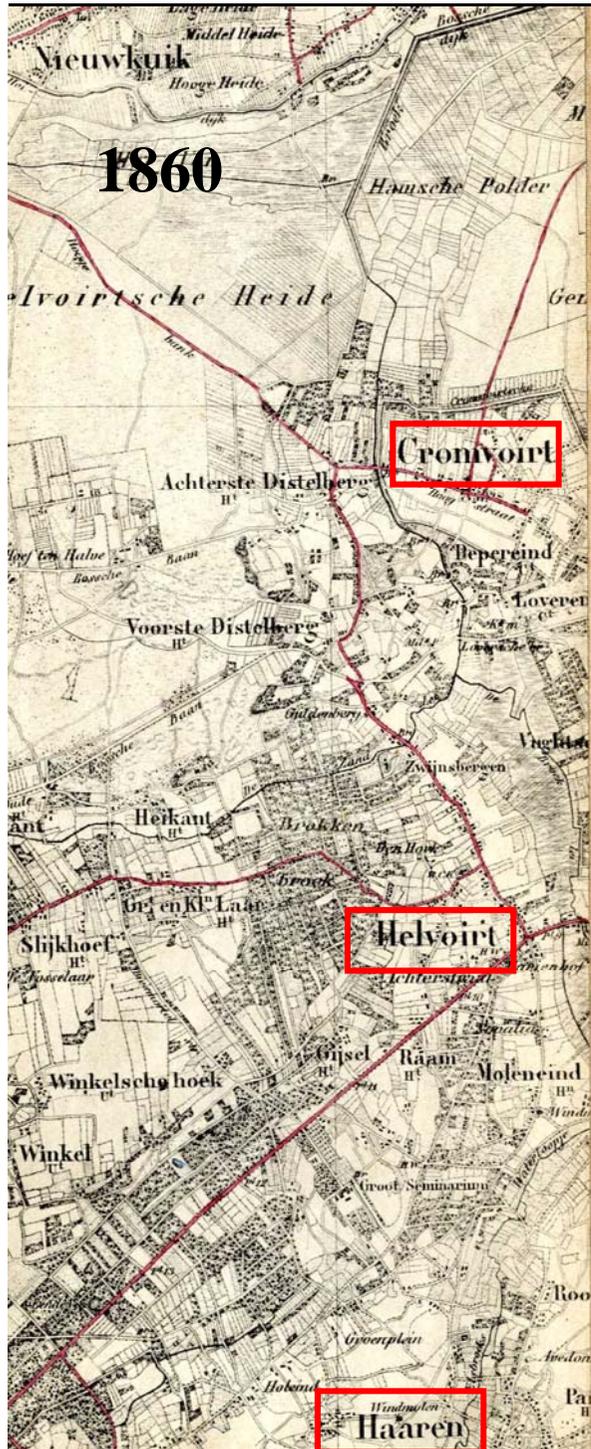
1952

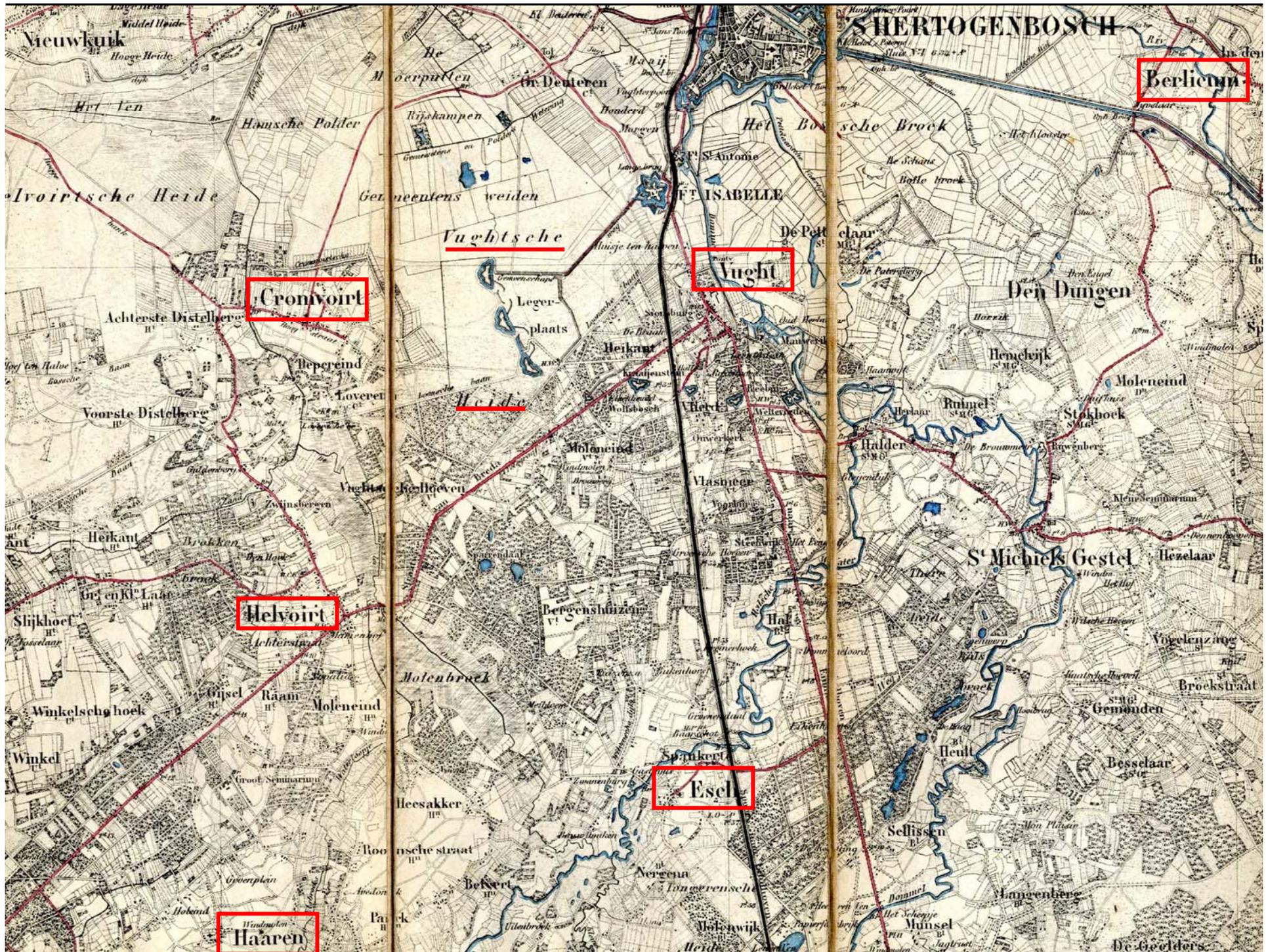

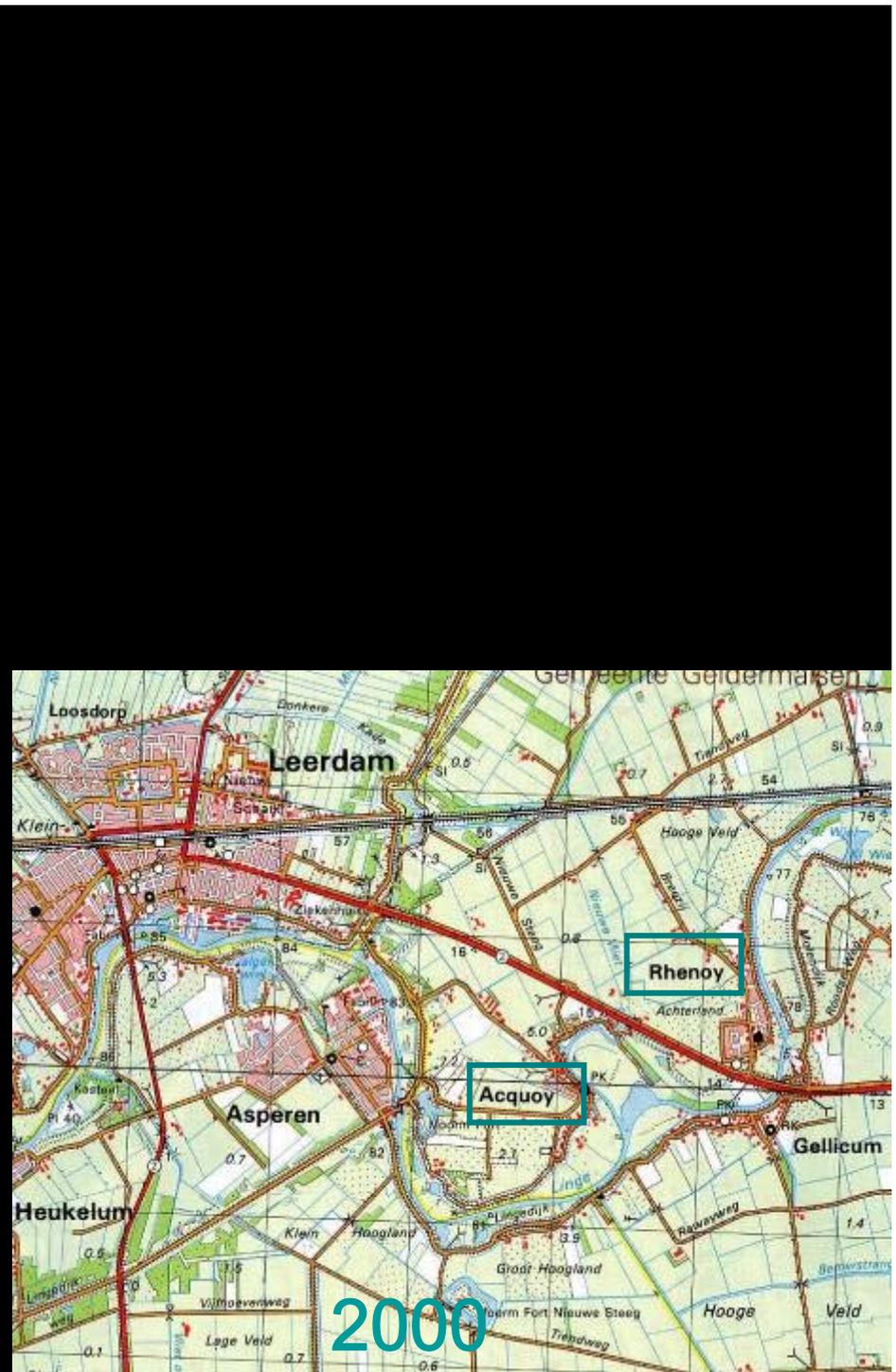
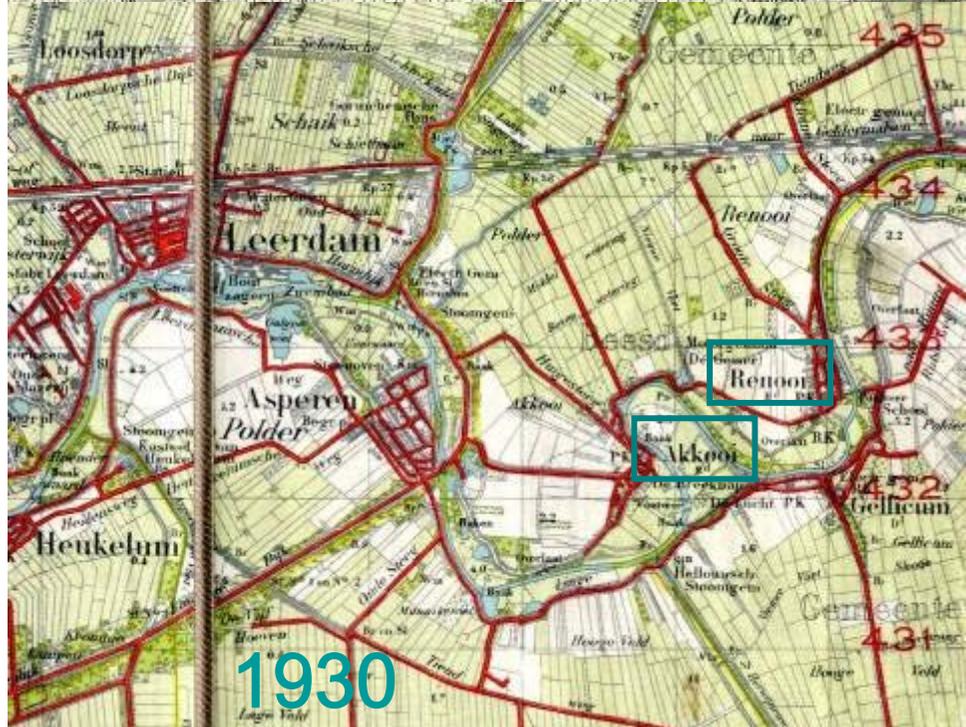
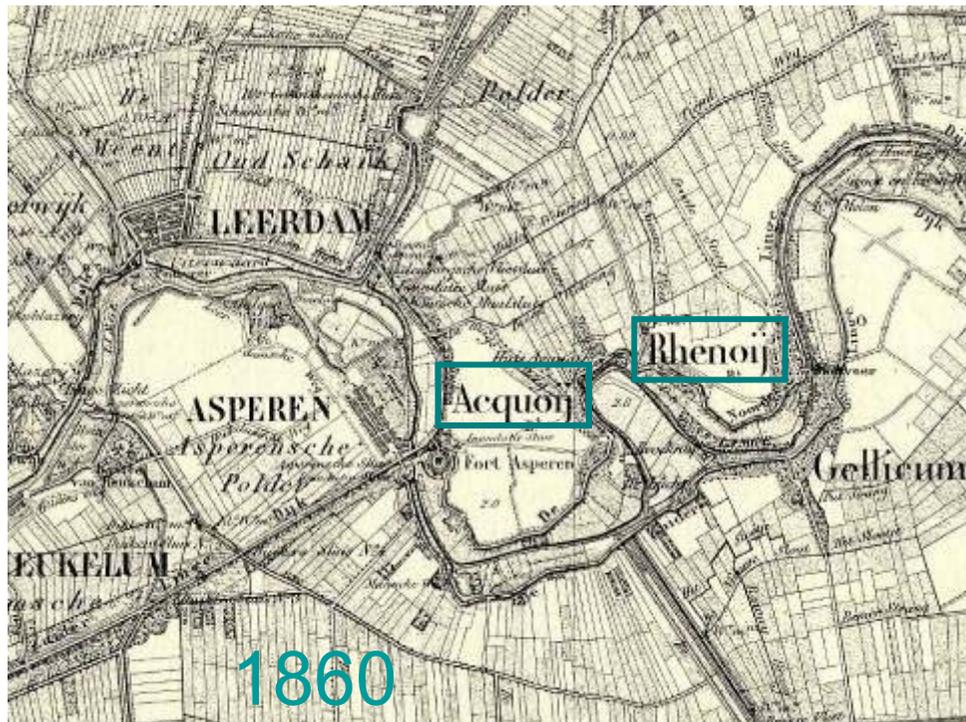
1928

The use of names should be predictable!

Hoogezand: Hoogezandse– Hoogezandsche–Hogezandsche-Hogezandse

Consequences: spelling depends from:

- Whether name occurs in official documents (laws, acts, charters)
- Time period in which these documents were drafted (which spelling was valid at the time)
- Object category the geographical names belong to
- Fact whether the name is pronounced in colloquial Dutch

Case study: Rijkswaterstaat

- until 1947 it kept to a simplified version of the De Vries en Te Winkel spelling (double ee, oo, and sch, like Sneeker Meer, Bossche Sloot), taking account of etymology
- 1947-1957 derived names in the new Marchant spelling (single e, o and s, like Sneker Meer, Bosse Sloot), but place names in old spelling ('s-Hertogenbosch, Zutphen)
- 1957-1967: both place names and derived names in Marchant spelling (Zutfen)
- After 1967: reverted to old Siegenbeek spelling

New opportunities with the new Core file 1:10 000 Act (2008)

- it assigns the task of collecting and processing geographical names
- This could bring an opportunity to set up a national names bureau

Krayen-hoff's map 1822 1:115.200	Gosselin's geographical directory 1826	Van de Aa's geographical dictionary 1839-1851	KNAW guide 1864	KNAG list 1884	KNAG list 1936	Topomap 1941	Commission Damsteegt 1973	Topomap 2008
Ackoij	Ackooij	Akkooi	Akkooi	Akkooi	Akkooi	Akkooi	Akkooi	Acquoy
Aersen	Arcen	Arcen	Arcen	Arcen	Arsen	Arcen	Arsen	Arcen
Alphen	Alphen	Alphen	Alfen	Alfen	Alfen	Alphen	Alfen	Alphen
Appelsche	Appelsche	Appelsche	Appelscha	Appelsga	Appelsga	Appelsga	Appelsga	Appelscha
Bathmen	Bathmen	Bathmen	Batmen	Batmen	Batmen	Bathmen	Batmen	Bathmen
Boxtel	Boxtel	Boxtel	Bokstel	Boxtel	Bokstel	Boxtel	Bokstel	Boxtel
Ede	Ede	Ede	Eede	Ede	Ede	Ede	Ede	Ede
Gorinchem/ Gorcum	Gorinchem of Gorcum	Gorinchem	Gorinchem	Gorinchem	Gorkum	Gorinchem	Gorkum	Gorinchem
Haren	Haaren	Haaren	Haren	Haren	Haren	Haren	Haren	Haaren
-	Heiningen	Heijningen	-	Heiningen	Heiningen	Heiningen	Heiningen	Heijningen
Helvoirt	Helvoirt	Helvoirt	Helvoort	Helvoort	Helvoort	Helvoort	Helvoort	Helvoirt
Den Bosch	's Hertogenbosch	's Hertogenbosch	's Hertogenbosch	's Hertogenbosch	's-Hertogenbosch	's Hertogenbosch	's Hertogenbos	's Hertogenbosch
Hooge Zwaluwe	Hooge-Zwaluwe	Hooge-Zwaluwe	Hooge-Zwaluwe	Hooge-Zwaluwe	Hooge-Zwaluwe	Hooge-Zwaluwe	Hogezwaluwe	Hooge Zwaluwe
Kuik	Kuik	Cuyk	Kuik	Kuik	Kuik	Cuijk	Kuik	Cuijk
Lexmond	Lexmond/ Leksmond	Leksmond	Leksmond	Leksmond	Leksmond	Lexmond	Leksmond	Lexmond
Liempde	Liempde	Liempde	Liemde	Liemde	Liemde	Liempde	Liemde	Liempde
Lithoijen	Lithoijen	Lithoijen	Lithooijen	Littooien	Littooien	Lithoijen	Littooien	Lithoyen
Oirschot	Oirschot	Oirschot	Oorschot	Oorschot	Oorschot	Oirschot	Oorschot	Oirschot
Osch	Oss	Oss	Osch	Os	Os	Oss	Os	Oss
Renoij	Rhenoi	Renooi	Renooi	Renooi	Renooi	Renooi	Renooi	Rhenoy
Rhenen	Rhenen	Rhenen	Reenen	Renen	Renen	Rhenen	Renen	Rhenen
Rozendaal	Rozendaal	Roosendaal	Rozendaal	Rozendaal	Rozendaal	Roosendaal	Rozendaal	Roosendaal
Son	Son	Son	Zon	Zon	Zon	Zon27,Son41	Zon	Son
Vugt	Vugt	Vught	Vucht	Vucht	Vucht	Vucht	Vucht	Vught
-	Weesper Karspel	Weesper-Carspel	Weesper-karspel	Weesper-karspel	Weesper-karspel	Weesper-karspel	Weesper-karspel	?
Wichen	Wijchen	Wijchen	Wichen	Wichen	Wiechen	Wijchen	Wiechen	Wijchen
IJerzeke	?	Yerseke	Ierseke	Ierseke	Ierseke	Yerseke	Ierseke	Yerseke
Zevenberg-sen hoek	Zevenberg-sen hoek	Zevenberg-sche hoek	-	Zevenberg-sche hoek	Zevenberg-sche- hoek	Zevenberg-sche- Hoek	Zevenberg-senhoek	Zevenberg-schen Hoek
Zierikzee	Zierikzee	Zierikzee	Zieriksee	Zieriksee	Zieriksee	Zierikzee	Zieriksee	Zierikzee
Zutphen	Zutphen	Zutphen	Zutfen	Zutfen	Zutfen	Zutphen	Zutfen	Zutphen

Geographical names in the Netherlands (*Aardrijkskundige namen in Nederland*)

Report , of Netherlands delegation in Netherlands-Belgian spelling commission for the Dutch language, chaired first by Prof Van Haeringen, last by Prof. Damsteegt, set up in 1961, reported 1973